

Hlavní teze projektu Jakuba Puchalského

Toto jsou hlavní teze projektu, který byl 5. ledna 1998 předložen Radě České televize v rámci veřejného výběrového řízení na funkci generálního ředitele ČT. Cílem tezí je podat jasnou představu o budoucnosti České televize jako moderního, respektovaného a všechny atributy veřejnoprávnosti naplňujícího sdělovacího prostředku. Programové, ekonomické či organizační změny, které mohou z této představy v budoucnosti vyplynout, musejí být nejdříve konzultovány se zaměstnanci České televize. S jejich pomocí a účastí pak mohou být případné změny uskutečněny.

Veřejnoprávní televize v České republice

Úvodem chci vyslovit uznání všem, kdo se zasloužili o faktický vznik a rozvoj veřejnoprávní televize v České republice. Proměna státní Československé televize jako jednoho z nejagresivnějších nástrojů totalitní komunistické ideologie v politicky nezávislou mediální instituci, která vyvrcholila 1. ledna 1992 vznikem veřejnoprávní České televize, byla nevyhnutelným počinem pro rozvoj pluralitní demokratické společnosti v České republice.

Výsledkem této proměny, jež byla nevyhnutelně poznamenána celkovou společenskou atmosférou po listopadu 1989, bylo rozbití propagandistických stereotypů "socialistické" televizní kultury. Nicméně transformace České televize ve skutečně moderní veřejnoprávní sdělovací prostředek konce 90. let, či přesněji proměna jejího mediálního a tvůrčího myšlení, nemá po šesti letech stejně jako proměna společnosti jen úspěšné momenty a v mnoha směrech zůstává nedokončena. Fenomén veřejné televizní služby a její naplnění v českém kontextu navíc dostaly nový rozměr po razantním nástupu komerčního televizního sektoru, kdy ČT byla znovu a tentokrát v odlišných podmínkách postavena před problém ujasnění si veřejnoprávní identity v rychle se proměňující české mediální "krajině". Svým návrhem chci Českou televizi přiblížit programově moderní, myšlenkově dynamické, s penězi koncesionářů transparentně hospodařící a okolnímu světu otevřené veřejnoprávní televizi.

Vymezení definice "veřejné televizní služby"

* Posláním veřejnoprávní televize, jak ostatně vyplývá ze samotné definice "veřejné" služby, by měla být příprava kvalitních programů pro všechny vrstvy a skupiny obyvatel. Tyto programy by se měly zasazovat o všeobecný růst kulturnosti, vzdělanosti a tolerance a měly by dbát o nepřetržité posilování demokratických principů.

* Veřejnoprávní televize, jako jeden z pilířů pluralitní a multikulturní společnosti moderní doby, by měla být normotvornou institucí, která kreativitou, profesionalitou a etickým rozměrem svých pořadů bude vzorem po ostatní média i veřejnost.

* V zájmu veřejnoprávní televize by měly být etnické, kulturní a sociální menšiny, jimž ostatní sdělovací prostředky nevěnují dostatečnou pozornost. Je přitom žádoucí, aby přípravě programů menšinového zájmu (např. pro romskou komunitu) byla věnována

s ostatními pořady srovnatelná produkční příprava a aby tematika těchto programů nezůstávala uzavřena menšinovému divákovi.

* Veřejnoprávní televize by měla pohotově a zasvěceně zprostředkovávat domácí a zahraniční dění. Její zpravodajské, publicistické a diskusní pořady by měly být vždy zdrojem přesných a objektivních informací, které by měly být prezentovány profesionálně, nezaujatě a kultivovaně.

* Tvůrci veřejnoprávní televize by měli vyrábět pořady, které budou zajímavé a divácky atraktivní, neboť pouze v takovém případě tyto pořady osloví co nejširší okruh lidí a veřejnoprávní televize zdůvodní svou existenci a způsob financování. Sledovanost a ryze statistický úspěch v boji o diváka by přesto neměly být jedinými zohledňovanými kategoriemi při výrobě těchto pořadů.

* Veřejnoprávní televize by měla podporovat vznik původní dramatické tvorby. Měla by se přitom zaměřovat na takovou tvorbu, která bude divákům usnadňovat orientaci v přítomnosti a která bude zároveň uchovávat historický a kulturní odkaz národa.

* Pro soustavné posilování svého charakteru by veřejnoprávní televize měla co nejvíce ozřejmovat mechanismy svého ekonomického fungování a zajišťovat maximální transparentnost při nakládání s veřejnými prostředky. Důrazně by se měla naopak bránit všem komerčním prvkům, které odporují zejména etickému rozměru "veřejné televizní služby".

Analýza programu České televize a možnosti posílení jeho veřejnoprávního charakteru

Česká televize v obecné rovině dodržuje všechny výše uvedené principy a svými programy tak naplňuje roli, která je v českém mediálním kontextu od veřejnoprávní instituce očekávána. Je však dlužno poznamenat, že v některých případech tak činí se střídavými úspěchy a nerovnoměrnou kvalitou, což znamená, že cílem příštího vedení ČT by měl být zájem o dosažení vyrovnané programové kvality.

Existence dvou odlišných programů (ČT 1 a ČT 2)

Zájmem České televize by mělo být zachování a další zkvalitnění obou programových okruhů, které představují svébytné a přitom se vzájemně doplňující útvary. Veřejností - odbornou i laickou - je vysoce hodnocen 2. program ČT, jehož profil odpovídá intelektuálnímu zájmu a potřebám náročnějších diváků. Určitý prostor k získání nového diváka by se mohl skrývat v promyšlenější dramaturgii a ve zpřehlednění vysílacího schématu ČT 2.

Pozice prvního programu je, zdá se, poněkud složitější a ne vždy je zřejmé, že existuje jasná představa o jeho filozofii a koncepci, a to zejména ve vztahu ke konkurenci. Úkolem prvního programu, určeného většinovému divákovi, je nabízet zejména zpravodajství, publicistiku, původní dramatickou tvorbu, zábavu, satiru a pořady pro děti a mládež, jejichž kvalita a žánrová pestrost budou hlavním vymezujícím momentem vůči komerčním stanicím.

Ve snaze jasněji definovat profil obou programových okruhů - vzájemně i vůči konkurenci - navrhuji vytvoření funkcí "programových ředitelů" ČT1 a ČT2, jejichž pozice, mj. vůči ředitelství programu či producentům, bude jednoznačně vymezena.

Zpravodajství

Nikoliv náhodou jsou zpravodajské pořady považovány za jakousi výkladní skříň

každé televize a právě od charakteru, zaměření a obsažnosti zpravodajských pořadů se často odvíjí celkový vztah diváka k dané televizní stanici. Je evidentní, a divácké průzkumy to potvrzují, že zpravodajství ČT zprostředkovává divákům domácí a zejména zahraniční události obsáhleji, seriózněji a zasvěceněji než její konkurenti. Nicméně toto konstatování samo o sobě není důvodem k uspokojení, neboť vyšší kvalita zpravodajského servisu by měla přímo vyplývat z charakteru a tradice veřejnoprávních médií. Mimochodem, je pro veřejnoprávní televizi důvodem k radosti, či spíše vážnému zamyšlení skutečnost, že podle posledního průzkumu pokládají zpravodajství ČT za objektivní zhruba dvě třetiny respondentů? Zpravodajství ČT by obecně mělo být pohotové, informačně přesné, objektivní a nezaujaté, v prezentaci potom seriózní, věcné a emocionálně neutrální. Základem zpravodajských reportáží by měly být obrazové výpovědi s korespondujícím slovním komentářem, nikoliv promluvy redaktorů před kamerou. Obrazová složka by měla být co nejvíce nápaditá, práce se synchronními záznamy co nejvíce ilustrativní. Informace o důležitých zahraničních událostech by neměly ze zásady ustupovat méně významným domácím tématům.

Velmi potřebnou relací komentovaného zpravodajství je "21", která si po počátečním nezájmu diváků zaslouženě vybojovala pevné místo ve zpravodajském sevisu České televize. V budoucnosti by se však tento pořad měl výrazněji vymezit vůči hlavní zpravodajské relaci "Události", a to zejména tím, že "Jednadvacítka" se více odpoutá od scénáře večerních zpráv a detailněji a analyticky se zaměří na omezený počet témat (domácích i zahraničních).

Debatní pořady

Zásadní debatní pořady by měly být svěřovány nejlepším moderátorům s potřebnou hloubkou znalosti, autority a citu pro dialog, kteří svým hostům budou nejen zasvěcenými partnery, ale i provokujícími oponenty. Televizní diskuse by neměly být platformou pro nezáživnou prezentaci stranických stanovisek, ale příležitostí k hodnocení, kritice a komentování těchto stanovisek. Diskuse by měly být spíše než pro omezený okruh dobře známých politiků příležitostmi pro politické analytiky, komentátory či sociology, případně pro konfrontaci obou pozic.

Dokumentární pořady

Vpodstatě chybějícím žánrem je větší monotematický dokument investigativního charakteru, který by se na větší ploše a do větší hloubky než existující publicistické magazíny věnoval zásadním politickým či společenským problémům. Témata jako exodus romských občanů do zahraničí či problémy financování politických stran jsou ideální příležitostí pro tento typ dokumentu.

ČT je v současné době také producentem výborných několikadílných dokumentárních cyklů - např. portrétů - jimž by se měla věnovat i nadále. Nabízí se prostor pro projekty, pojednávající o kapitolách moderních českých dějin, podobné úspěšnému cyklu "Z letopisů Máselné Lhoty".

Pořady pro děti a mládež

Mnohem větší pozornost je třeba věnovat programové skladbě pořadů pro děti a mládež a rozdílu mezi jednotlivými věkovými skupinami. Dětské pořady potřebují jako sůl průvodce s odpovídající výrazovými prostředky a slovní zásobou, kteří budou schopni navázat s dětmi "kamarádkou", avšak zároveň přiměřeně provokující, autoritativní a nepodbízivou komunikaci.

Vedle oblíbených pohádek a večerníčků by v rámci původní dramatické tvorby pro

děti mělo vznikat více příběhů ze současnosti. Dramaturgie dětských pořadů by se měla obecně - lépe než dosud - orientovat v dětské psychice a reálném dětském světě konce 90. let, měla by přesně znát současné znalosti dětí a jejich možnosti seberealizace. Častěji by se v pořadech pro příslušné věkové skupiny měla objevovat témata jakou jsou sex, alkohol či drogy.

Vzdělávací a výchovné pořady

Koncepce vzdělávacích a výchovných programů by měla být vypracována v přímé návaznosti na koncepci dětských (mládežnických) pořadů, neboť televizní vzdělávání by se obecně mělo orientovat především na nejmladší diváky. Pořady výchovně - vzdělávacího typu by proto měly být přirozenou součástí větších programových bloků či pořadů magazínového typu, určených dětem a mladším divákům. Předpokladem pro výrobu kvalitních vzdělávacích pořadů by měla být koordinovaná spolupráce s ministerstvem školství, které by mělo z odborného hlediska identifikovat ty okruhy a problémy, v nichž veřejnoprávní televize může vhodně doplnit možnosti běžné školní výuky a osvěty.

Vzdělávací pořady jsou velmi důležitou součástí veřejnoprávního vysílání, a proto kromě výše zmíněných pořadů pro děti by ČT neměla zapomínat ani na další věkové skupiny. V případě středoškolské mládeže a vysokoškolských studentů se nabízejí např. moderně zpracované jazykové kurzy. "Televizními" studenty mohou být také dospělí diváci v produktivním věku, kteří si mnohem častěji než v minulosti potřebují doplnit vzdělání a zvýšit kvalifikaci. Česká televize by rovněž mohla být, a to za předem jasně vymezených pravidel, např. distributorem videokazet se vzdělávacími programy pro potřeby základních a středních škol.

Programy pro menšiny

Česká televize musí jednoznačně a v souladu s principy občanské společnosti rozvíjet zájem o etnické a sociální menšiny, jakými jsou např. tělesně postižení občané či romské etnikum. Důležitou veřejnou službou zůstává používání skrytých titulků a znakové řeči u vybraných pořadů.

Veřejnoprávní televize by měla zároveň získávat co nejvíce příslušníků menšin pro výrobu specializovaných pořadů, resp. připravovat je pro tuto práci, a zároveň aktivně bourat společenské předsudky a bariéry, jimiž jsou menšiny od zbytku populace odděleny. V praxi by tato snaha mohla například znamenat, že problémům romské menšiny a jejího soužití s neromskou populací bude častěji věnována pozornost nad rámec magazínu "Romale".

Náboženské vysílání

Koncepce náboženského vysílání by měla být taková, aby:

- a) odpovídající prostor vedle dominujícího křesťanství dostala také jiná náboženství (soustavnější zájem o nekřesťanský duchovní svět by mohl mít významný vzdělávací rozměr)
- b) náboženské vysílání mělo co nejvíce civilní charakter, který by zaujal i diváky stojící mimo aktivní víru
- c) církve byla v případech, které to vyžadují (diskuse o morálních či občanských tématech) byla aktivně zapojena do dialogu, zprostředkovaného veřejnoprávní televizí
- d) byla zvážena možnost pravidelných promluv duchovních, jejichž slovo bude uváděno nejen o významných náboženských svátcích

Původní dramatická tvorba

Česká televize zůstává největším a až na výjimky téměř monopolním výrobcem původního televizního dramatu, což ji i do budoucnosti zajišťuje zájem diváků. Pokud však chce tento zájem udržet a přitom naplňovat své veřejnoprávní poslání, měla by její dramatická produkce být co nejvíce nápaditá a současná.

Téměř chybějí seriózní dramatické projekty, které by byly politickou, společenskou a zejména morální reflexí "klausovské" éry. Vpodstatě neexistuje "sociální" drama, které by bez reminiscencí "dietlovského socialistického realismu", byť s Dietlovým řemeslným umem, pojednávalo o sociálním klimatu ve společnosti a bylo vnímavé například vůči odlišné kvalitě života jednotlivých regionů.

Místo toho se televizní tvůrci často obracejí k historickým či pohádkovým námětům, které jakkoliv mají své důležité místo na obrazovce veřejnoprávní televize, se životem současného člověka "v blbé náladě" nemají příliš společného.

Česká televize by v budoucnosti mohla nabízet kromě náročnějších dramatických projektů (např. několikadílných inscenací či seriálů typu "Života na zámku") také produkčně levnější série "soap operas" a "situačních komedií" ze současnosti, které budou plně respektovat intelektuální úroveň veřejného média i českou scénářistickou tradici.

Veřejnoprávní televize by měla dávat prostor novým scénáristům, kteří by se mohli například podílet na výrobě "nízkorozpočtových" studiových inscenací. Cyklus těchto inscenací by byl vysílán v pravidelném čase a pod jednotným názvem. Důležitým a je třeba zdůraznit, že v kontextu české kultury mimořádně přínosným posláním České televize, je podpora českého filmu, který by bez finanční a producentské účasti ČT v nynější podobě pravděpodobně přestal existovat. Tato podpora by jednoznačně měla trvat i nadále, byť v budoucnosti by měla více směřovat k projektům, které zvýrazní veřejnoprávní charakter České televize a zaměří se zejména na současná témata.

Komediální žánr a zábavní pořady

Komediální a zábavný žánr České televize má poměrně velké rozpětí a nabízí příklady jak vynikající, tak spíše průměrné televizní zábavy. Do první kategorie lze jistě zařadit mj. "Manéže" B.Polívků či "Šikmé plochy" M.Markoviče. Odvážným a úspěšným pokusem o "ostřejší" satiru se stala nyní téměř kultovní "Česká soda". ČT by rozhodně měla ve vysílání všech těchto pořadů pokračovat, popřípadě jejich frekvenci ještě zvýšit. Pokud jde o nekonvenční humor "České sody", existuje jistě prostor (např. ČT 2) pro více pořadů tohoto typu.

Nedostatečná je nabídka politické satiry zejména pro většinového diváka. Kromě zmíněných a osvědčených pořadů Markovičových a Polívkových nabízejí tento druh zábavy pouze Z.Bubílková s M.Šimkem ve své show "S politiky netančím". Trojici těchto titulů by měly rozšířit pořady, které budou "pracovat" s ostřejší satirou a budou určeny méně konzervativnímu publiku. Tyto pořady by měly být prostorem pro nové televizní tváře.

Značný a zatím nevyužitý prostor nabízí komediální žánr. Jak je naznačeno v kapitole o původní dramatické tvorbě, vedle klasických televizních komedií a satirických magazínů (typu "České sody" či "Kombajnu") by se Česká televize měla pokusit také o "situační komedie", které v zahraničí patří k nejsledovanějším programovým titulům.

Televizní soutěže

Vynikajícím reprezentantem soutěží, prezentovaných veřejnoprávní televizí, je cyklus "O poklad Anežky České", který vtipně spojuje prvky zábavy, soutěživosti a

vzdělávání. Právě tato kombinace s minimální finanční či jinou materiální motivací by měla být obecným modelem pro všechny soutěže ve vysílání ČT.

Na obrazovce veřejnoprávní televize by v žádném případě neměly mít prostor soutěže, jejichž smyslem je výhradně boj o velké peněžní či jiné ceny a které bývají v českých podmínkách často spojeny se sponzorováním soukromými subjekty. Zvláště dětské kvízy by měly být více vzdělávacího charakteru. Soutěžní pořady obecně by měly být dynamičtější a kontaktnější a měly by být snímány v mnohem moderněji upravených studiích.

Hudební pořady

Česká televize naplňuje své veřejné poslání v oblasti hudebních pořadů velmi dobře, když zprostředkovává všechny hudební žánry a vedle hudby vážné, jazzu a country nezapomíná ani na hudbu rockovou či alternativní hudební směry (jak ji mapují např. pořady "60" či "Paskvil" na ČT 2). Určitý prostor však zůstává pro vznik populárního hudebního pořadu pro mladší televizní diváky na prvním programu.

Sportovní pořady

Také v oblasti sportu je Česká televize věrna svému veřejnoprávnímu charakteru, když kromě významných domácích a zahraničních sportovních událostí zprostředkovává divákům i okrajová sportovní odvětví. V budoucnosti však bude její pozice obtížnější, neboť s rozvojem kabelové a satelitní televizní sítě nelze vyloučit prodej vysílacích práv pro některé sportovní soutěže soukromým subjektům a zavedení "předplatného" pro tento typ programů. Veřejnoprávní televize by v takovém případě měla být schopna hájit a zdůvodnit svou povinnost zprostředkovávat významné, především mezinárodní sportovní události co nejširší divácké obci, a zabránit tak její redukci na omezenou skupinu "předplatitelů".

Uvádění programů, komunikace s divákem

Česká televize by se měla naučit lépe využívat přestávek mezi programy k informování o svých pořadech, neboť moderní "upoutávkové šoty" či krátké "mini - dokumenty" o stěžejních programových titulech jsou nezbytným předpokladem k zaujetí a získání diváka.

Česká televize by měla intenzivněji než dosud komunikovat se svými diváky a v této komunikaci by měla být rovněž více než dosud otevřena kritice, a to odborné i laické. Je žádoucí, aby se ČT v pořadech určených k této komunikaci (např. Listárna, Setkání s obrazovkou) nevyhýbala tématům, která pro ni nemusejí být zrovna příjemná. Mimochodem více humoru a ironie by těmto pořadům jenom prospělo! Ačkoliv téma koexistence veřejnoprávní ČT a soukromé TV Nova by jistě vydalo na samostatnou teoretickou práci a není ani smyslem tohoto textu zabývat se vývojem tzv. "mediální války" obou televizí, pokládám za nepřijatelné, aby veřejnoprávní televize využívala k vedení této války jakékoliv vlastní pořady, nejméně potom zpravodajství. Obsahem zpráv mají být celospolečensky relevantní informace, a nikoliv účelově vyrobená vlastní obhajoba či naopak skrytá kritika konkurenta. Jak kdysi prohlásil Oscar Wilde: "Je pouze jedna věc horší, než když se o vás mluví. A to když se o vás nemluví." Wildeův výrok by si Česká televize měla vzít za svůj!

Zahraniční programy

Česká televize - v souladu se svým veřejným posláním - zařazuje do svého vysílání široké spektrum zahraničních programů, od dokumentárních a komediálních seriálů až po kvalitní filmovou produkci pro náročného diváka. Tato programová oblast má

tradičně vysokou úroveň a proto nevyžaduje zásadnější komentář. Je snad možné ji vytknout pouze poněkud roztříštěné a nepřehledné vysílací schéma, které v některých případech divákům znesnadňuje orientaci v nabídce těchto pořadů. Závěrem této kapitoly je možné konstatovat, že celková struktura programu ČT nemá výraznější slabiny a že Česká televize víceméně zdárně naplňuje své veřejné poslání. Kromě výše specifikovaných nedostatků u jednotlivých programů by Česká televize v obecné rovině měla usilovat o:

- * posílení dramaturgické koncepce v intelektuální i zábavné rovině
- * zlepšení vizuální kvality programů - často nevyhovující jsou zejména dekorace televizních studií, případně grafická úroveň znělek

Regionální struktura České televize

Povinností ČT by mělo být zachovávat jistý a předem definovaný poměr mezi produkcí centra a regionálních studií. Jinými slovy, účast mimopražských televizních studií na tvorbě původních programů, a to regionálního i celoplošného dosahu, je imperativem veřejnoprávní televize. V tuto chvíli však tento poměr není jasně zdůvodněn a činnost regionálních televizních studií vyžaduje logičtější koncepci. Regionální studia (Ostrava, Brno) by se měla nadále soustřeďovat na regionální zpravodajství a publicistiku. Jejich pořady by měly mapovat politiku na komunální a regionální úrovni a měly by se obecně zajímat o společenské, kulturní a případně sportovní události, vztahující se k regionu. Až potud je role mimopražských studií jasná. Otazníky však zůstávají nad jejich dramatickou tvorbou. V tomto případě by měla být především co nejvíce zefektivněna spolupráce s Prahou: plýtváním peněz koncesionářů je nepochybně současná praxe, kdy z centra do regionů za natáčením konkrétního pořadu cestují početné výrobní štáby, anebo naopak kdy regionální tvůrčí skupina realizuje svůj dlouhodobý projekt v Praze.

Námětem k debatě může být také případná specializace existujících regionálních studií. Může být například v budoucnosti výhodné přemístit výrobu jednoho typu pořadů (např. pro děti a mládež) do některého z regionů, budou - li v tomto místě dostatečný tvůrčí potenciál a nadšení? Podobný krok v současnosti by byl pochopitelně nesmyslný, avšak vznik plnohodnotných tvůrčích podmínek mimo Prahu by mohl mj. znamenat, že regionální studia budou schopna si udržet talentované lidi, kteří dříve či později uvažují o odchodu do Prahy.

Možností, kterou je třeba zmínit, ačkoliv závisí na budoucích finančních možnostech České televize, je také rozšíření sítě regionálních studií (např. v jihočeském či severočeském regionu). Vznik nových studií, která by po vzoru TS Ostrava a TS Brno např. zajišťovala regionální zpravodajství a publicistiku a lépe tak mapovala život daného regionu, je jistě spojen s obrovskými investicemi. Spolupráce se soukromými výrobci audiovizuálních pořadů a nezávislými tvůrčími skupinami, odborně vedenými pracovníky ČT, by však mohla přinést České televizi v počáteční fázi značné úspory.

Tréninkový program na půdě České televize

Jak již bylo zmíněno v úvodu tohoto projektu, navzdory podstatným kvalitativním změnám, k nimž v České, resp. Československé televizi od roku 1989 došlo, existuje stále prostor pro další zkvalitňování jejího profesionálního zázemí. Jednou z možností je například soustavné zvyšování teoretických i praktických znalostí a odbornosti všech zaměstnanců, a to formou doplňkového vzdělávání, resp. tréninku. Navrhuji proto, aby poměrně značné finanční prostředky (které alespoň v počátku vzniknou úsporami v jiných olastech) byly investovány do vzniku komplexního

"tréninkového programu", jehož koordinací bude pověřeno zvláštní a počtem zaměstnanců nevelké oddělení. Náplní programu by měly být krátkodobé či střednědobé odborné kursy, přednášky, "kulaté stoly" či prakticky orientované semináře, které by vedly domácí i zahraniční špičkoví odborníci (novináři, režiséři, producenti, dramaturgové, manažeři, apod.)

Tréninkový program by měl nejen odborně - vzdělávací efekt, ale mohl by se stát také užitečným zdrojem nápadů a mnoha lidem by nabídl perspektivu profesionálního růstu uvnitř České televize. Navíc by se stal argumentem proti těm hlasům, které poukazují na nehospodárné využívání veřejných prostředků: soustavné vzdělávání pracovníků ČT je přece investicí do celé mediální oblasti a v širším slova smyslu do české kultury vůbec.

Etický rozměr veřejnoprávního vysílání České televize

Obecně by však mělo platit, že veřejnoprávní televize by měla být normotvornou institucí, která bude dodržovat nejpřísnější etické zásady a jejíž normy chování k veřejnosti a mediálním či obchodním partnerům budou všeobecně uznávané. To se týká nejen žurnalistické práce (viz poznámka o zneužívání zpravodajství v boji s konkurencí), ale také vyjednání s externími tvůrci, které by mělo být vedeno korektně, a nikoliv z pozice síly a monopolního postavení ČT.

K posílení etického povědomí zaměstnanců ČT by mohl být např. vypracován nový interní kodex etických norem, jejichž aplikace by byla vyžadována v praxi. Přínosná by mohla být rovněž těsnější spolupráce mezi vedením a Radou ČT.

Česká televize a nezávislé produkční skupiny

Vztah České televize k nezávislým produkčním skupinám je poněkud deformován obecně přijímaným názorem uvnitř ČT, že práce těchto skupin nedosahuje potřebné kvality a efektivity. Opak se v mnoha případech zdá být pravdou, neboť myšlenkový a tvůrčí potenciál externích skupin může být poměrně vysoký.

Také s kritikou na adresu kvality pořadů, vyráběných externě, nelze vždy souhlasit. Potvrzuje to Zpráva Rady ČT za rok 1996, která poněkud překvapivě a ne zcela oprávněně napadá nestejnou kvalitu některých pořadů společnosti "Febio", vysílaných v rámci jednoho z dlouhodobějších projektů. Produkce společnosti Febio patří jistě k tomu nejhodnotnějšímu, co veřejnoprávní ČT v oblasti televizního dokumentu nabízí.

Navíc je třeba poznamenat, že pokud by i kritika Rady ČT na adresu společnosti "Febio" byla pravdivou, svědčí to o nedostatečném "dohledu" České televize nad realizací zmíněného projektu. Tento dohled by přitom měl být samozřejmou součástí spolupráce a smluvního vztahu obou stran. Česká televize by přesto v budoucnosti - podobně jako v jiných zemích - mohla uvažovat o postupném a v kontextu případných organizačních změn probíhajícím zvýšení podílu programů nezávislých skupin v celkovém objemu vysílání.

Reklama a sponzoring v České televizi

Otázka, proč veřejnoprávní Česká televize má mít právo nejen vybírat koncesionářské poplatky, ale také využívat, byť omezených a zákonem stanovených příjmů z reklamy, bude vždy aktuální a vedení ČT musí být připraveno tuto otázku zodpovídat.

Souběh koncesionářských poplatků a reklamy se v tuto chvíli zdá být nepostradatelným ekonomickým nástrojem pro zachování veřejnoprávní televize, která v relativně omezeném ekonomickém prostoru provozuje dva vysílací okruhy.

Vedení ČT přesto musí pokračovat v přesvědčování veřejnosti a parlamentu, že souběžně s hledáním co nejefektivnějších mechanismů vlastního hospodaření bude pravidelné navyšování koncesionářského poplatku nutností. Pouze v takovém případě bude ČT v budoucnosti schopna kvalitně naplňovat své veřejné poslání. Přísnější pravidla, odpovídající veřejnoprávnímu charakteru, by měla být každopádně přijata v oblasti nepřímé reklamy, jakou je sponzorování vybraných pořadů ČT.

Závěr

Nové vedení České televize by mělo objektivně, ale přitom maximálně kriticky posoudit jak programovou filozofii obou vysílacích okruhů, tak vnitřní fungování instituce včetně efektivity nakládání s finančními prostředky. Po intenzivní odborné diskusi - především uvnitř ČT - by poté mělo předložit návrhy případných změn, které je třeba provést.

Východiskem změn by měla být aktualizovaná a současným televizním trendům ve světě i české mediální realitě odpovídající definice veřejné televizní služby. Tato definice by měla mj. více zohledňovat technický vývoj a trendy v audiovizuálním zpracování jednotlivých typů programů, rostoucí televizní konkurenci a měnící se charakter a strukturu domácí divácké obce. V neposlední řadě by Česká televize měla podporovat integraci země do západních politických a ekonomických struktur a viditelněji než dosud by měla bojovat proti nezdravým tendencím k českému provincialismu.

Jsem přesvědčen, že tvůrčí a profesionální potenciál pracovníků České televize a v budoucnosti neslábnoucí potřeba kultivovaného a nápaditého nekomerčního vysílání jsou zárukou, že Česká televize úspěšně vstoupí do 21.století.

Jakub Puchalský